

Emili Piera

En el recull de contes *Friday Black* n'hi ha un relat, que obre precisament el llibre (*Els cinc de Finkelstein*), que presenta a un grapat de negres en diversos graus de disconformitat amb el sistema de segregació i racisme que impera als Estats Units. La colla justiciera acaba per abraçar la violència que apliquen després d'obligar a les seues víctimes a pronunciar un dels cinc noms corresponents a tantes altres criatures, per descomptat molt brunes, que un pare blanc ha decapitat perquè se sentia amenaçat pel grup de menors que també duïen de la mà a una xiqueta -negra- de set anys. La diversitat de temes i tractaments és considerable, però el més difícil, realment, és el nom de l'autor: Nana Kwame Adjei-Brenyah considerat un escriptor revelació i un del grapat de narradors més prometedors de menys de 35 anys. Als USA. És clar.

Sense impunitat

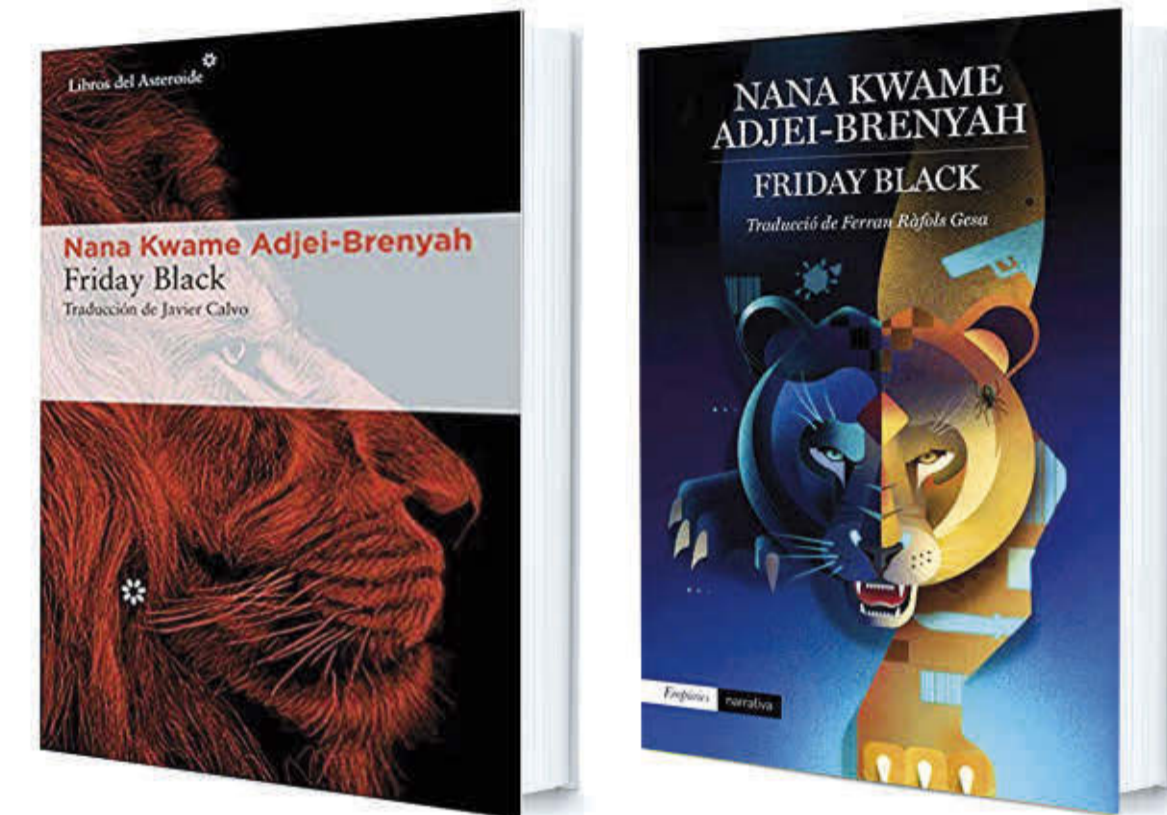
No avançaré el veredict del judici contra l'assassí de la moto-serra, només subratllar que el muntatge de les dues línies narratives, quasi cinematogràfic, és molt hàbil i trenca diversos espais i motius amb una gran intel·ligència i sentit cabdal de l'el·lipsi, de manera que el relat ens fa oblidar que és una farsa, només una farsa, descomunal i plena de llicències i exageracions. I per què no?

Si et dius Adjei-Brenyah a Nova York i els teus pares venen de Ghana, no res del que arribes a considerar teu és gratuït. Ni cap dels teus errors quedarà impune. Per cert que un dels contes -protagonitzat per un lleó, una aranya i tres xiquets/conills que devora el lleó té -almenys ho sembla- un esquelet de rondalla africana. No és dels més interessants, trobe, perquè la irregularitat afecta també al nivell de qualitat de cadascuna de les peces del llibre. Però les que són bones, són molt bones i per a comprovar-ho basta llegir el conte més curt de tots -*Coses que deia la mare*- que només té dues pàgines i barreja amb una intensitat inhabitual tendresa, compassió i agraïment.

Els centres de l'Imperi

Mentre alguns escriptors es dediquen a suposades qüestions de gènere i a subdivisions i categories que analitzen la condició sexual i racial de determinat lletraferit com si fer literatura fora una cosa de l'entreuix o del color de la cara, barrejant-ho tot i posant raons i lletres i reconeixements acadèmics tot plegat i fent al remat una gran cagada, Adjei-Brenyah va directe a la teua ànima i descarrega hòsties panoràmiques en el ment del lector. Poden triar la traducció al català (d'Empúries) o al castellà (de Los libros del Asteroide): no podràs fugir de l'escenari del crim i et mullaràs en sang calenta fins i tot quan dos fetus -sí, dos fetus: venia bessonada- es posen a xarrar entre ells i amb el lector/pare de les criatures malaguanyades.

L'autor empra un parell de pàgines, al final, per a expressat els seu agraïment a tot un seguit de persones i parents i entitats diverses que encarrilaren la seua carrera literària, una carrera probablement amenaçada per tota mena de dis-

FRIDAY BLACK
Nana Kwame
Adjei-Brenyah.
Libros del Asteroide /
Empúries.
256 /248 pgs.

Friday Black, relats contundents

No podreu dir-ne el nom

traccions i dissipacions i d'una mare que fa les admonicions precises: *Dius que t'avorreixes. Quants llibres has escrit? No sóc la teua amiga, sóc ta mare, la millor cosa que m'ha passat en aquesta vida.*

Clar que com a contrapartida només des dels centres de l'Imperi pot un llibre d'un autor negre d'origen ghanès, inèdit i jove i que, a més, no es diu James Brown com aconsella el més elemental sentit comú, arribar a commoure la sensibilitat dels lectors dels països bàltics o de la península ibèrica. Potencial d'irradiació de l'Imperi, sí.

Necessitem venedors

Com a mínim en tres dels relats del recull apareixen com a personatges dominants els venedors de grans superfícies o de botigues d'electrodomèstics, no sols perquè el comerç i els duros són la pròpia ànima dels Estats Units, sinó pel paper sedant que la compulsió de la compravenda aporta al frenètic consumisme dels públics.

El meu coneixement de filologia anglesana em permeten esbrinar quin canvi en la significació aporta l'adjectiu Black davant o darrere del

substantiu Friday però sospite que, a banda d'alguna intenció humorística del gènere tenebrós, provoca un desplaçament del pla significatiu cap a una polisèmia molt comprensible en uns escenaris de violència i ferocitat tan exagerada que cal tenir molt de talent per a no acabar naufragant en el *no sense* i la gratuïtat del pitjor Tarantino.

És perfectament probable que l'escriptor s'haja pagat la taula i el lilit fent de venedor, de venedor reconegut i, per tant, de futur autor obligat a confessar l'amplitud de la seua ambició literària: «El meu treball d'ara el faig bé, però el meu treball futur el faré millor». Perfecte: les coses clares.

El relat que confronta a una iaia llatina i a un venedor negre que no parla castellà té tot el color primari d'una epifania compartida per dues ànimes. Magnífic i emocionant.

L'ombra de Philip K. Dick

Almenys tres relats de Friday Black poden considerar-se de ciència ficció, però d'una variant molt singular. Aprofite que a la costa pacífica del Canadà voregen els 50° de temperatura (graus

Celsius) per a advertir que les distòpies o col·lapses generals ja no es consideren les hipòtesis més probables del nostre apocalipsi tecnològic, raó per la qual la fragmentació i democratització del desastre comportarà una varietat igualment considerable de trastorns locals i de remeis a la carta: una cadena d'excessos seguits d'unes setmanes de dieta d'aprimament per dir-ho d'una manera familiar.

La ciència ficció d'Adjei-Brenyah parla de futures guerres que ja són passat i que tenen noms d'allò més coloristes: Tempesta Vàlida Alfa o Campanya per la Veritable Llibertat. Ja veuen d'on trauen la inspiració els generals del Pentàgon o els submarins atòmics de Putin. El cas és que hi ha un bon grapat de supervivents de fortuna molt variable, com de costum, i una reorganització del món que en *L'època* valora més la franquesa que l'emoció, més la intel·ligència que l'empatia: a mi em sona bastant.

La magistral variabilitat de personatges invocats permet la convivència d'àngels i humans, de mestres d'història i resistents del vell món enamorats dels pastissos. La frenètica passarel·la per on es mostren vides i assumptes (futurs però pròxims) està molt ben recollida en una frase de Dick (que no apareix en la versió en català): «A veces la respuesta adecuada a la realidad es volverse loco».